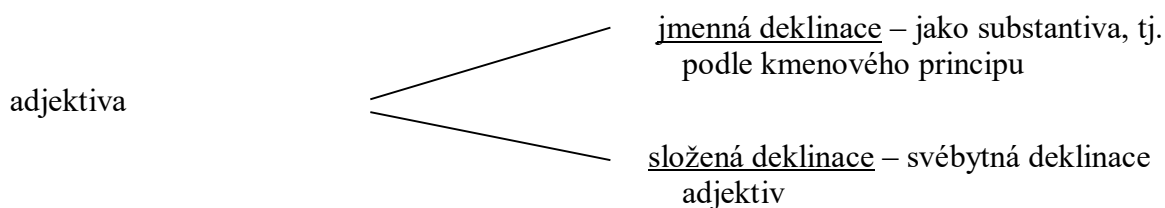

DEKLINACE ADJEKTIV A ADJEKTIVÁLÍ

Adjektiva se původně (v ide. fázi) skloňovala jako podstatná jména. Baltské a slovanské jazyky však vyvinuly vlastní specifickou deklinaci, jejíž pádové formy byly tvořeny formami jmenné deklinace a postponovanými tvary ukazovacího zájmena **jb*, *ja*, *je* (proto se tato deklinace nazývá deklinací složenou). Obě deklinace adjektiv existovaly vedle sebe – zpravidla se předpokládá, že v psl. byly složené formy exponenty kategorie určenosti.

Zbytky tohoto původního stavu sledujeme také ve stč., v níž se adjektiva mohou skloňovat jak podle jmenné, tak podle složené deklinace:

Klasifikace adjektivních deklinací ve staré češtině:

Kontrakce a mladší hláskové změny umožnily emancipaci složené deklinace a její následnou reinterpretaci na deklinaci adjektiv, kterou je v nč. (více viz níže).

V souladu s tímto procesem jsou formy jmenné deklinace nahrazovány formami deklinace složené – tento vývoj akceleroval v 15. stol. Historická doba zachycuje tuto deklinaci neúplnou, zdá se, že již ve 14. stol. byla jmenná deklinace adjektiv neproduktivní, o čemž svědčí následující vlastnosti:

1. ne všechna adjektiva tvoří jmenné formy,
2. paradigmata jmenných deklinací adjektiv jsou neúplná (zejména schází nepřímé pády plurálové a duálové),
3. jmenné formy se zpravidla užívají v predikativní funkci adjektiv, v atributivní funkci se objevují výjimečně, a to zpravidla v adverbializovaných nebo frazeologizovaných případech (nom. *velika noc*, gen. *veliky noci*, dat. *veličě noci*, *nov mėsiec*, *do súdna dne*, *k živu bohu*, *Such+dol*, *Kněž+most*, *Kněžě+ves*),

4. absence některých inovací, které jsou známy z deklinace substantiv, např. schází *u*-kmenová dat. koncovka m. *-ovi* (*k stáru* – **k stárovi* × *pánu* – *pánovi*) nebo rovněž *u*-kmenová koncovka *-ove* v nom. pl. m. (*stáři* – **stárove* × *páni* – *pánove*).

Od 15. stol. disponují formami jmennými jen některá adjektiva, např. nč. měkká adjektiva jmenné formy nemají (*jarní* – **járň*, *pěší* – **piš*, *boží* – **bóž*). Jmenné formy mají zpravidla neodvozená adjektiva: *bosý* – *bos*, *mladý* – *mlád*, *zdravý* – *zdráv* × *kulatý* – **kulat*, *měděný* – **měděn*, *prdlavý* – **prdlav*. Jmenné formy adjektiv se užívají jen v predikativní funkci, tj. ve funkci přísudku nebo doplňku: *Petr je zdravý* – *Petr je zdráv* × *Zdravý člověk nemocnému nevěří* – **Zdráv člověk nemocnému nevěří*. Jmenné formy mají v nč. zpravidla příznak stylově vyšší dublety (na rozdíl od složených forem), výjimečně mohou sloužit k významovému odlišení: *Petr je **hodný*** × *Petr je **hoden** odměny*.

JMENNÉ SKLOŇOVÁNÍ ADJEKTIV (ADJEKTIVÁLIÍ)

Podobně jako v psl. lze za základní typy jmenné deklinace adjektiv (a adjektiválií) považovat:

- tvrdou deklinaci *o*- a *a*-kmenovou;
- měkkou deklinaci
 - a) *jo*- a *ja*-kmenovou,
 - b) *ijo*- a *ija*-kmenovou.

Kromě toho se lze setkat ještě s následujícími relikty jmenných deklinací adjektiválií:

- podle *i*-kmenové deklinace se skloňovaly některé číslovky (*tříe*, *tři*, *čtyřé*, *čtyři*, *pět* a výše);
- v deklinaci participií *nt*- a *s*-ového zbytky konsonantické deklinace (nom. pl. *-e*);
- v ustrnulých formách se zrcadlí některé formy *u*-kmenové deklinace: u adj. *bliz* (*o-blizu* ‚blízko‘), *cěl* (*z-cělu*), *mlád* (*za-mladu*).

a) O-kmeny a a-kmeny

1. Jednotlivá adjektiva typu *dobr*, *-a*, *-o*:

	m.	n.	f.
sg.			
1.	<i>dobr-Ø</i>	<i>dobr-o</i>	<i>dobr-a</i>
2.	<i>dobr-a</i> (z <i>novu</i>)	shodné s m.	<i>dobr-y</i>
3.	<i>dobr-u</i>	shodné s m.	<i>dobř-ě</i>
4.	<i>dobr-Ø</i> / <i>dobr-a</i>	<i>dobr-o</i>	<i>dobr-u</i>
5.	<i>milostive</i> / shodné s nom.	shodné s nom.	shodné s nom.
6.	<i>dobř-ě</i> (v <i>nov-u</i>)	shodné s m.	<i>dobř-ě</i>
7.	–	–	–
du.			
1.	<i>dobr-a</i>	<i>dobr-ě</i>	<i>dobř-ě</i>
4.	<i>dobr-a</i>	<i>dobř-ě</i>	<i>dobř-ě</i>
pl.			
1.	<i>dobř-i</i>	<i>dobr-a</i>	<i>dobr-y</i>
4.	<i>dobr-y</i>	<i>dobr-a</i>	<i>dobr-y</i>

V citované tabulce je uvedeno jako vzor adjektivum *dobr*, i když ve stč. není ve všech citovaných pádových formách doloženo. Ve vok. m. se ojediněle objevuje podobně jako ve stsl. koncovka *-e*: *milostive bože*, *vyborne rytieřu*. V gen. sg. se vedle koncovky *-a* užívá v adverbializovaných pádech koncovka *-u*, původem *u*-kmenová (z *novu*). Podobně se objevuje v lok. sg. vedle formy *-ě* inovovaná forma dativu-lokálu s *-u*. Formy instr. sg. nejsou prokazatelně doloženy, ojedinělé stč. doklady typu *s nevelikem nepokojem* lze podle Gebauera interpretovat jako formy instrumentálu-lokálu složené deklinace (tj. *s nevelikém* – potíž činí absentující značení kvantity ve stč. památkách). Staré instr. se ve stč. zjevují jen ve formě adverbializovaných pádů (sg. *málem*, pl. *královsky*).

2. Individuálně posesivní adjektiva otcův, matčin

	m.	n.	f.
sg.			
1.	<i>otcív-Ø</i>	<i>otcov-o</i>	<i>otcov-a</i>
2.	<i>otcov-a</i>	shodné s m.	<i>otcov-y</i>
3.	<i>otcov-u</i>	shodné s m.	<i>otcov-ě</i>
4.	<i>otcív-Ø</i> / <i>otcov-a</i>	<i>otcov-o</i>	<i>otcov-u</i>
6.	<i>otcov-ě</i> / <i>otcov-u</i>	shodné s m.	<i>otcov-ě</i>
7.	<i>Davidov-em</i> / <i>otcov-ým</i>	shodné s m.	<i>otcov-ú</i>
du.			
1.	<i>otcov-a</i>	<i>otcov-ě</i>	<i>otcov-ě</i>
4.	<i>otcov-a</i>	<i>otcov-ě</i>	<i>otcov-ě</i>
pl.			

1.	<i>otcov-i</i>	<i>otcov-a</i>	<i>otcov-y</i>
2.		<i>králóv-Ø / otcov-ým</i>	
4.	<i>otcov-y</i>	<i>otcov-a</i>	<i>otcov-y</i>
7.		<i>Saulov-y / otcov-ými</i>	

Z tabulky je zřejmé, že podobně jako v případě ostatních adjektiv není řada jmenných pádových forem dochována, jelikož je podobně jako u jiných tvrdých adjektiv nahrazován formami složenými. Na rozdíl od ostatních adjektiv se však u adjektiv posesivních drží formy jmenné deklinace velmi dlouho, což je nejspíše zapříčiněno faktem, že individuálně posesivní adjektiva mají velmi blízko k substantivům, neboť referují k individuálně pojatým entitám, jako jsou typicky živé bytosti. Teprve v 16. stol. začínají pronikat formy složené deklinace i do zbývajících forem individuálně posesivních adjektiv, jak je patrné z českých dialektů: gen. *bratrového / bratrovýho*, dat. *bratrovému / bratrovýmu*. Vývoj v českých dialektech však naznačuje svébytné postavení posesivních adjektiv v gramatickém systému češtiny: v jihozápadočeské nářeční skupině se totiž konstituovaly specifické nesklonné formy, zejména ustrnulá forma nom. či ak. sg. n. *bratrovo* (*bratrovo kamarád, žena, auto*) – vliv zájmenných posesiv na adjektivní posesiva se projevuje i jinde: *Novákův* → *Novákůj* podle *můj*).

3. Zpodstatnělá jmenná adjektiva *teplo, Německo*

Některá zpodstatnělá adjektiva si zachovávají plné jmenné tvary: a) apelativa – maskulina *līb* ‚miláček‘, *leden, březem, dubem...*, *bezden* ‚propast‘, neutra *parno, ráno, sucho, teplo*, b) propria – antroponyma: *Bláh, Mlád, Ščedr*, toponyma: *Polska / Polsko, Německo, Opočen / Opočno*.

4. Druhé číslovky derivované sufixem *-er* (*čtver, pater, šester...*)

	m.	n.	f.
sg.			
1.	<i>čtver-Ø</i>	<i>čtver-o</i>	<i>čtver-a</i>
2.	<i>čtver-a</i>	shodné s m.	<i>čtver-y</i>
3.	<i>čtver-u</i>	shodné s m.	<i>čtveř-ě</i>
4.	<i>čtver-Ø</i>	<i>čtver-o</i>	<i>čtver-u</i>
6.	<i>čtveř-ě / čtver-u</i>	shodné s m.	–
7.	<i>čtver-em</i>	shodné s m.	<i>čtver-ú</i>
pl.			
1.	<i>čtveř-i</i>	<i>čtver-a</i>	<i>čtver-y</i>
4.	<i>čtver-y</i>	<i>čtver-a</i>	<i>čtver-y</i>

Ostatní formy jsou ve stč. složené. Do nč. přešla tato deklinace až na nom. sg. a pl. k deklinaci složené (jmenné formy si drží substantivizované adjektivum typu *devatero /řemesel/*). Jmenné tvary měly také neurčité formy typu *koliker, nekoliker, toliker* užívané ve spojení s neutrálními nebo plurálovými formami substantiv (*kniehy nekolikery, nekolikero spřežení*).

5. Tvrdá participia

Podle jmenné *o-* a *a-*kmenové deklinace se tvoří pádové formy tvrdých participií: a) *l-*ového – *nesl, -a, -o* (tzv. minulého činného), b) *n-*ového a *t-*ového (tzv. minulého trpného): *nesen, -a, -o / bit, -a, -o*. Formy *l-*ové participia se vyskytují jen v nom. (figurují v neurčitých formách plnovýznamových sloves, které jsou součástí analytických slovesných forem (préterita *nesl, -a, -o jsem*, kondicionálu *nesl... bych*, futura exacta *budu nesl...*, antepreterita *byl jsem / biech nesl...*).

Podobným způsobem se tvořily pádové formy pasivního *n-*ového a *t-*ového participia, jestliže byly součástí opisného pasiva (ve stč. nepříliš obvyklého typu *súzěn jest*), přísudku jmenného se sponou anebo doplňku. Vzhledem k tomu, že se tato participia mohla vyskytovat v doplňku (*učíň mě spasena; tomuť bude nelzě zbyti, vždyť mu jest pohnánu býti; nalezne je spaseny*), jsou ve stč. doložena v sg. v nom., gen., dat. a ak., v pl. nom. a ak., jak svědčí následující tabulka:

	m.	n.	f.
sg.			
1.	<i>nesen-Ø</i>	<i>nesen-o</i>	<i>nesen-a</i>
2.	<i>nesen-a</i>	<i>shodné s m.</i>	<i>nesen-y</i>
3.	<i>nesen-u</i>	<i>shodné s m.</i>	–
4.	<i>nesen-a</i>	<i>nesen-o</i>	<i>nesen-u</i>
du.			
1.	<i>nesen-a</i>	<i>nesen-ě</i>	<i>nesen-ě</i>
pl.			
1.	<i>nesen-i</i>	<i>nesen-a</i>	<i>nesen-y</i>
4.	<i>nesen-y</i>	<i>nesen-a</i>	<i>nesen-y</i>

Ústup jmenné deklinace napovídá porušování plurálové shody ve stč. památkách, tj. na místě, kde je na místo očekávané shodné plurálové formy forma singulárová: *Nedaj jim býti obmeškánu*. V dialektech se prosadily složené formy také na místě pasivních participií (*byl pochválenej / pochválený, je rozbitej / rozbítý*), ustrnulá jmenná forma se zachovala v tzv.

slovanském perfektu v českých dialektech v užším smyslu: *máme otevřeno / otevřino / otevřito*.

b) Jo- a ja-kmeny

Podle této deklinace tvořila jen některé pádové formy nemnohá měkká adjektiva (jak ukazuje následující tabulka): *lěň, lěně, lěně* ‚líný‘, *nic, nicě, nice* ‚skloněný, pokořený, zničený‘, *pozdně, pozdně, pozdně*, *příchoz, *příchozě, *příchozě* ‚příchozí‘), *rúč, rúčě, rúče* ‚rychlý‘, *vlášč, *vláščě, *vlášče* ‚zvláštní‘. Tímto způsobem se také původně skloňovaly formy individuálně posesivních adj. *pán, páně, páně*:

	m.	n.	f.
sg.			
1.	<i>pěš-Ø</i>	<i>pěš-e</i>	<i>pěš-ě</i>
2.	<i>pěš-ě</i>	shodné s m.	–
3.	<i>pěš-u</i>	–	<i>pěš-i</i>
du.			
1.	<i>pěš-ě</i>	–	–
pl.			
1.	<i>pěš-i</i>	–	<i>pěš-ě</i>
4.	–	<i>pěš-ě</i>	–

V současné č. se vyskytují jen některé, z pozice mluvčího nč. neinterpretovatelné, reliktu měkké deklinace adjektiv: neshodné posesivum *Páně* (*Anděl / Slovo Páně*) a adverbium *z-vláště* (**z-vlášča*).

Tímto způsobem se tvořily také pádové formy a) komparativu a superlativu (viz níže), b) participií *nt-* a *s-*ového (viz níže).

c) Stažené ijo- a ija-kmeny

Tímto způsobem se v psl. skloňovala a) posesivní adjektiva typu *babí, boží, pastuší, holubí, ovčí, psí...*, b) číslovka řadová *třetí*, c) adjektiva *diví* a *velí*. Již v době předhistorické však *ijo-* a *ija-*kmenové formy ustoupily formám měkké deklinace složené (to bylo nepochybně umožněno pádovými formami obsahujícími *-í-* nebo *-ie-* v obou deklinacích). Adjektiva *velí* a *diví* se rozšířila o sufix, který umožnil jejich přechod k deklinaci tvrdé složené: *div-ok-ý, vel-ik-ý*.

SLOŽENÉ SKLOŇOVÁNÍ ADJEKTIV (ADJEKTIVÁLIÍ)

Podobně jako jmenná deklinace se také složená deklinace uplatňovala nejen ve skloňování adjektiv, ale i jiných slovních druhů majících syntaktickou funkci adjektiv (především zájmen, číslovek a participií). Jak již bylo řečeno výše, složená deklinace (dělicí se na tvrdý a měkký typ) byla v rámci ide. jazyků morfologickou inovací, která je známa jen z baltských a slovanských jazyků. Vznikla složením jmenné formy adjektiva a postponovaného tvaru ukazovacího zájmena (patrně exponentu kategorie determinovanosti). V psl. byla tato původní struktura pádových forem ještě zřetelná, jak ukazují pády citované v následující tabulky:

maskulinum

	o-kmen	zájmenná forma	forma psl. složeného tvrdého adjektiva
sg.			
1.	<i>*rabъ</i>	<i>*jъ</i>	<i>*dobrъ-jъ</i>
2.	<i>*raba</i>	<i>*jego</i>	<i>*dobra-jego</i>
3.	<i>*rabu</i>	<i>*jemu</i>	<i>*dobru-jemu</i>
4.	<i>*rabъ</i>	<i>*jъ</i>	<i>*dobrъ-jъ</i>

Takový způsob ohýbání se vyznačuje projevy podobnými introflexi: svou vlastní formu mají oba komponenty složeného adjektiva. Nicméně již v psl. byly takové případy „introflexe“ odstraňovány. Např. pádové formy, v nichž by koncovka jmenné deklinace měla mít dvě slabiky, obsahovaly redukovanou formu *-ъ-* (event. *-y-*, které se vyvinulo sekundárně z tvrdého jeru v poloze napjaté), což demonstruje následující tabulka:

maskulinum

	o-kmen	zájmeno	psl. forma adjektiva
sg.			
7.	<i>*rab-ъmъ</i>	<i>*j-imъ</i>	<i>*dobr-y-jimъ</i>
pl.			
3.	<i>*rab-ъmъ</i>	<i>*j-imъ</i>	<i>*dobr-y-jimъ</i>
6.	<i>*rab-ěchъ</i>	<i>*j-ichъ</i>	<i>*dobr-y-jichъ</i>

Na flexi složené deklinace měla fatální vliv kontrakce. Po jejím provedení se setřela hranice mezi jmennou formou a formou ukazovacího zájmena:

kontrakce pádových forem maskulina

	forma psl. složeného tvrdého adjektiva		pračeská forma
sg.			
1.	* <i>dobrъjъ</i>	>	<i>dobrý</i>
2.	* <i>dobrajego</i>	>	* <i>dobrégo</i> > <i>dobrého</i>
3.	* <i>dobrujemu</i>	>	<i>dobrému</i>
4.	* <i>dobrъjъ</i>	>	<i>dobrý</i>

Na základě kontrakce a morfologických změn se složená deklinace na prahu historické doby definitivně emancipovala jako samostatná deklinace, která si vytvořila novou morfologickou strukturu, jež je podobná měkkým a tvrdým rodovým zájmenům. Tato deklinace se vyznačuje kmenovým principem: obsahuje kmenotvornou příponu a specifické pádové koncovky (podobně jako v deklinaci zájmen jsou poněkud izolovány formy nom. a ak.). V tvrdé deklinaci to jsou kmenotvorné sufixy *-é- ~ -ý-*, v měkké *-ie- ~ -í-*:

morfologická struktura složené deklinace

	m. tvrdých zájmen	m. složeného tvrdého adjektiva	m. složeného měkkého adjektiva
sg.			
1.	<i>ten</i>	<i>dobr-ý-Ø</i>	<i>pěš-í-Ø</i>
2.	<i>t-o-ho</i>	<i>dobr-é-ho</i>	<i>pěš-ie-ho</i>
3.	<i>t-o-mu</i>	<i>dobr-é-mu</i>	<i>pěš-ie-mu</i>
4.	<i>ten</i>	<i>dobr-ý-Ø</i>	<i>pěš-í-Ø</i>

Na další vývoj složené deklinace měly vliv hláskové změny, které z velké části podpořily reinterpretaci morfematické struktury složené deklinace. V měkké deklinaci to byly zejména diftongizace $\bar{e} > ie$ a následná monoftongizace $je > í$, které v měkké složené deklinaci způsobily definitivní emancipaci kmenotvorné přípony *-í-*:

kontrakce pádových forem maskulina

	pč.	stč.	nč.
sg.			
1.	* <i>pěší</i>		<i>pěš-í-Ø</i>
2.	* <i>pěšěgo</i>	> <i>pěšieho</i> >	<i>pěš-í-ho</i>
3.	* <i>pěšěmu</i>	> <i>pěšiemu</i> >	<i>pěš-í-mu</i>

TVRDÁ SLOŽENÁ DEKLINACE

	m.	n.	f.
sg.			
1.	<i>dobr-ý</i>	<i>dobr-é</i>	<i>dobr-á</i>
2.	<i>dobr-ého / dobr-éh</i>	shodné s m.	<i>dobr-é / dobr-iej / dobr-ěj</i>
3.	<i>dobr-ěmu / dobr-ém</i>	shodné s m.	<i>dobr-iej / dobr-ěj / dobr-é</i>
4.	<i>dobr-ý / dobr-ého</i>	<i>dobr-é</i>	<i>dobr-ú</i>
6.	<i>o dobr-iem / dobr-ém / dobr-ým</i>	shodné s m.	<i>o dobr-iej / dobr-ěj / dobr-é</i>
7.	<i>dobr-ým</i>	shodné s m.	<i>dobr-ú</i>
du.			
1.	<i>dobr-á</i>	<i>dobr-iej / dobře / dobrěj</i>	shodné s n.
2.		[?] <i>dobr-ú</i>	
3.		[?] <i>dobr-ýma</i>	
4.	<i>dobr-á</i>	<i>dobr-iej / dobr-ie / dobr-ěj</i>	shodné s n.
6.		[?] <i>o dobr-ú</i>	
7.		[?] <i>dobr-ýma</i>	
pl.			
1.	<i>dobř-í / dobr-é</i>	<i>dobr-ú</i>	<i>dobr-é</i>
2.		[?] <i>dobr-ých</i>	
3.		[?] <i>dobr-ým</i>	
4.	<i>dobr-é</i>	<i>dobr-ú</i>	[?] <i>dobr-é</i>
6.		[?] <i>o dobr-ých</i>	
7.		[?] <i>dobr-ými</i>	

Původní formy navazující ve stč. na pč. stav jsou odlišeny tučným řezem písma. Podoba dat. a lok. sg. je jediná forma, která nepodlehla kontrakci: vyvinula se z podoby **dobřeji*, a to na základě apokopy finálního *-i* a zdloužení *-ě-*, které se následně diftongizovalo. Stč. forma gen. sg. m. a n. *dobrěh* je podoba známá i ze zájmených deklinací, která vznikla apokopou koncového *-o*. Dat. sg. m. a n. *dobrém* je přejat z lokálu (tzv. lokál-dativ), což je forma známá ze střední části současných východomoravských dialektů. Do ak. sg. m. pronikla stejně jako u substantiv forma genitivu a stala se prostředkem odlišení kategorie životnosti (tzv.

genitiv-akuzativ). Podobně pronikla u neživ. subst. do nom. pl. forma ak. (tzv. akuzativ-nominativ). Některé pádové formy způsobovaly palatalizace, např. lok. sg. m. a n. *dobriem* nebo dat. a lok. sg. f. *dobřiej*: jak už jsme to měli možnost pozorovat mnohokrát u jiných deklinací, čeština se takovým alternacím (pokud nebyly funkčně využity) bránila. A tak byly formy působící palatalizaci nahrazeny formami nepalatalizujícími, které pronikly do deklinace složené z deklinace posesivních zájmen *mého* a *měj*. Forma *dobriem* byla odstraněna v 15. stol.

V lok. sg. m. a n. dochází k unifikaci pádových forem instr. a lok., a to ve prospěch instrumentálu (*dobrém* → *dobrým*). Tato změna není motivována úžením *é > í*, jak by se na první pohled mohlo zdát, neboť je doložena v slezskočeských dialektech, v nichž úžení neproběhlo (*o dobrým*); na její vznik mohla mít vliv podobná koncovka měkké deklinace *jarn-ím*. V gen., dat. a lok. f. proběhla unifikace pádových forem: ve sp. č. ve prospěch gen. (gen., dat. a lok. f. *dobré*), v moravských dialektech ve prospěch dat. a lok. (gen., dat. a lok. f. *dobřej*).

V nom. a ak. pl. se objevují výsledky působení jiné unifikační tendence, a to tendence ke stírání rodových rozdílů: již od 16. stol. jsou formy neutra *dobrá* děvčata nahrazována formami feminina *dobré děvčata* (i když jsou tyto podoby současnou kodifikací příkře odmítány jsou přirozené v běžně mluveném jazyce). Po provedení této změny se tedy v pl. odlišují jen formy mužské životné (*dobří chlapci* × *dobré hrady, ženy, děvčata*). V českých dialektech v užším smyslu pokročila tato tendence tak daleko, že se unifikovaly také formy mužské životné (s patřičnými výsledky úžení *é > í*): [*dobří chlapci, hrady, ženy, děvčata*]. V nářeční skupině středočeské nastal ještě jeden případ morfologické změny a to převzetí koncovek měkké zájmené deklinace do gen. a dat. sg. m. s n. (*dobrého* → *dobreho* /podle *našeho*/, *dobrému* → *dobremu* /podle *našemu*/), podobně se na menším areálu těchto dialektů vyskytuje forma *o dobrø* (podle *o tom*).

MĚKKÁ SLOŽENÁ DEKLINACE

	m.	n.	f.
sg.			
1.	<i>pěš-í</i>	<i>pěš-ie</i>	<i>pěš-ie</i>
2.	<i>pěš-ieho / pěšieh</i>	shodné s m.	<i>pěš-ie / pěš-iej</i>
3.	<i>pěš-iemu / pěš-iem</i>	shodné s m.	<i>pěš-iej / pěš-ie</i>
4.	<i>pěš-í / pěš-ieho</i>	<i>pěš-ie</i>	<i>pěš-ú</i>
6.	<i>o pěš-iem / pěš-ím</i>	shodné s m.	<i>o pěš-iej / pěš-ie</i>
7.	<i>pěš-ím</i>	shodné s m.	<i>pěš-ú</i>
du.			
1.	<i>pěš-ie</i>	<i>pěš-í / pěš-iej</i>	shodné s n.
2.		<i>?pěš-ú</i>	
3.		<i>?pěš-íma</i>	
4.	<i>pěš-ie</i>	<i>pěš-í / pěš-iej</i>	shodné s n.
6.		<i>?o pěš-ú</i>	
7.		<i>?pěš-íma</i>	
pl.			
1.	<i>pěš-í</i>	<i>pěš-ie</i>	<i>pěš-ie</i>
2.		<i>?pěš-ích</i>	
3.		<i>?pěš-ím</i>	
4.		<i>?pěš-ie</i>	
6.		<i>?o pěš-ích</i>	
7.		<i>?pěš-ími</i>	

Jak již bylo řečeno výše, hláskové změny v této deklinaci utvořily nealternující kmenotvornou příponu *-í-*. V sg. f. se následkem hláskových změn vytvořila jedna polyhomonymní pádová forma *pěší*. V deklinaci měkké složené proběhly podobné procesy jako v deklinaci tvrdé: genitiv-akuzativ v sg. m. (*pěšieho*), akuzativ-nominativ v pl. m. (*pěšie*). Z deklinace tvrdé složené pronikaly do deklinace měkké dat. a lok. sg. f. (a odsud následně do gen.), do nom. a ak. sg. f. a do n. formy *pěšiej*.

V některých dialektech lze sledovat přechod skloňování adjektiva *cizí* od měkké deklinace k deklinaci tvrdé, což souvisí s historickou depalatalizací, tj. se ztvrdujícím *ž > z*: gen. sg. *cizého*.